

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Tredje behandling af lovforslag nr. L 186: Forslag til lov om ændring af lov om kommunal udligning og generelle tilskud til kommuner og amtskommuner og lov om trafikstøtte til de mindre øer. (Forhøjelse af statens tilskud til kommuner på øer, der består af en eller to kommuner).

Af indenrigsministeren (Thorkild Simonsen).
(Fremsat 10/2 99. Første behandling 2/3 99.
Betænkning 20/5 99. Anden behandling 25/5 99).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges enstemmigt med 110 stemmer.

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

8) Tredje behandling af lovforslag nr. L 184: Forslag til lov om færgefart.

Af trafikministeren (Sonja Mikkelsen).
(Fremsat 11/2 99. Første behandling 2/3 99.
Betænkning 18/5 99. Anden behandling 25/5 99).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 107 stemmer (S, V, KF, SF, DF, CD, RV, FP og KRF) mod 3 (EL).

Formanden:

Lovforslaget vil nu blive sendt til statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

9) Anden (sidste) behandling af beslutningsforslag nr. B 14:

Forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af en værdikommission.

Af Jann Sjursen (KRF) m.fl.
(Fremsat 21/10 98. Første behandling 4/2 99.
Betænkning 5/5 99).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Jann Sjursen (KRF):

Det er vigtigt for vort demokrati, at vi politisk set ikke kun beskæftiger os med økonomi, og hvad vi har råd til, selv om en sund økonomi er forudsætningen for vort velfærdssamfund, hvor ingen af økonomiske grunde behøver at gå til grunde, men til syvende og sidst er de menneskelige værdier af langt større betydning for os end de økonomiske og materielle. Det er ikke nok kun at have noget at leve af. Vi må også have noget at leve for.

Vi har brug for diskussionen om, hvilke værdier der skal være grundlaget for det danske samfund. Det er efter Kristeligt Folkepartis opfattelse i virkeligheden den vigtigste debat her på tærsklen til et nyt årtusind, og det er baggrunden for vort beslutningsforslag om nedsættelse af en værdikommission.

En værdikommission har for Kristeligt Folkeparti aldrig været et mål i sig selv – kun et middel. Værdidebatten er nemlig i gang på højskoler, ved køkkenbordet, på arbejdspladser og præger naturligvis også debatten her i Folketinget, men en værdikommission vil kunne blive lokomotivet i debatten og en udfordring for os alle.

Derfor vil jeg godt sige her ved andenbehandlingen, at jeg synes, det er ærgerligt, at det ikke er lykkedes at samle flertal for forslaget. Regeringspartierne har fra starten været imod.

Det er de jo sådan næsten pr. definition i forhold til alle forslag, som de ikke lige selv eller regeringen har fremsat. Venstre, som ved førstebehandlingen var tøvende over for forslaget, er nu imod, og dermed falder forslaget, som det fremgår af betænkningen, beklageligvis også med Venstres stemmer.

Men værdidebatten pågår, kommission eller ej, og fra Kristeligt Folkepartis side vil vi fortsat fokusere på de menneskelige værdier og de menneskelige fællesskabers betydning for vores samfund. Og det har debatten og vores beslutningsforslag om nedsættelse af en værdikommission da heldigvis også vist, at Folketingets partier er villige til, og derfor ser vi frem til en fortsat debat, hvor vi fokuserer på værdierne.

Arne Melchior (CD):

Må jeg have lov at citere et gammelt vers. Det lyder sådan:

»Da Herren ville, at intet skulle ske, da satte han i verden ind den første komité.«

Siden da er der jo nedsat mange komiteer, udvalg, kommissioner osv., og det er da også et nødvendigt værktøj i mange situationer og i mange sammenhænge.

Jeg vil sige til hr. Sjursen, idet jeg udtaler respekt for hans forslag og for hans tanker bag forslaget, at jeg gerne vil have, han skal forstå, hvorfor vi er mange, der ikke rigtig synes, at vi kan deltage. For det er altså ikke alle ting, der egner sig til en komité, til et udvalg, til en kommission, i det hele taget til en vedtagelse.

Blandt disse ting vil jeg netop nævne sakrosankte værdier som sandhed, kvalitet og værdi. Det er ikke noget, man kan vedtage ved lov. Man kan vedtage nogle regler, og man kan have nogle holdninger og nogle synspunkter som grundlaget for de regler, man vedtager. Men menneskene udvikler sig, tingene ændrer sig. Man taler så meget om livskvalitet i disse her år, og jeg har været ude og holde mange foredrag og deltage i mange diskussioner både privat og offentligt om livskvalitet, og er der noget, man ikke må i den forbindelse, så er det at komme med pegefingre, med vedtagelser, fordi det, der har værdi for den ene, det, der betyder kvalitet for den ene, er noget andet – enten noget værdiløst eller noget direkte skadeligt – for en anden og i en anden situation.

Jeg beder så meget om, at Kristeligt Folkeparti og hr. Jann Sjursen skal forstå, at det altså er af den grund og ikke af mishag over hans gode vilje, men den gode vilje alene gør det

ikke. Og jeg vil hævde, at det er ikke tænkeligt, at nogen kommission, hvor vise folk, vi end sætter ind i den, vil kunne vedtage noget, der kan gavne.

Diskussionen gavner, og den skal jo hele tiden foregå, men den skal ikke lukkes inde i en kommission. Den skal foregå blandt mennesker, i familier og på arbejdspladser, i medierne, overalt hvor mennesker færdes. Det er klart. Om det kan man sige: Aldrig færdig, altid på vej. Det vil altid ændre sig og forandre sig, næsten fra måned til måned, fra sæson til sæson.

Så jeg beder så meget om, at hr. Sjursen skal forstå, at trods sympatien har vi altså ikke noget at have den i, fordi det er et Sisufosarbejde, han dér ville indlade sig på, og det ville ikke gavne de smukke formål, som jeg ved er hr. Sjursens.

Ester Larsen (V):

Jeg vil gerne understrege så kraftigt, som det er mig muligt, at Venstre ikke er modstander af samtalen om de værdier, der bærer vores samfund, tværtimod. Det er altid vigtigt at besinde sig på, hvad det er for et grundlag, vi bygger vores liv på både som enkeltmennesker og som fællesskab. Men Venstre er imod en central styring af debatten. Vi synes ikke om, at en håndplukket forsamling skal styre etikdebatten her i landet. Vi finder det vigtigt, at samfundsdebatten henter inspiration fra mange kilder.

Vi har heldigvis en lang tradition for folkelig debat i mange kredse. Det er i denne sammenhæng værd at bemærke, at interessen for at drøfte etik, værdier og moral netop er støt stigende i disse år.

Debat er vigtigt i et demokrati, men i Venstre har vi svært ved at forlige os med tanken om, at en central kommission skal sætte dagsordenen for den folkelige debat. Det byder os imod at skemalægge debatten, så familien Danmark f.eks. skal diskutere kirkens situation og rolle i samfundet i én måned, i andre lokale værdier, mediernes magt, forbrugersamfundets negative sider, stress, naturforvaltning, sort økonomi, bioteknologiens påvirkning af menneskesynet, livsstilssygdomme, vold, misbrugsproblemer og meget andet, alt i den takt, som en sådan værdikommission vil kunne blive enig om at finde passende.

Men mest bekymrende er forslaget om, at en værdikommission selv skal formulere, hvilke værdier der skal præge samfundsudviklingen fremover. Historiens gang burde grundigt have illustreret, at det kan være direkte farligt, hvis

centrale statslige institutioner giver sig til at formulere de værdier, de mener borgerne bør have. Værdiformidling er væsentlig i et samfund, men den skal ikke dirigeres af et centralt, statsligt organ.

I familielivet, i daginstitutioner og skoler sker overførsel af erfaringer og værdier. Derfor hører samtalen om, hvad den enkelte institution lægger vægt på, hjemme i bestyrelser, hvor forældre og ansatte pejler sig ind på de balancer, de finder rigtige, f.eks. mellem selvbestemmelse og fællesskab, mellem selvtilid og selvtilstrækkelighed, mellem drilleri og mobning og meget, meget andet.

Venstre siger ja til den frie samtale om vore almene værdier, om frihed og sandhed, om åbenhed, tolerance og kærlighed, om mod, ansvar, respekt for enkeltmennesket og naturen og meget, meget andet af det stof, der er grundlæggende for vort samfund. Men vi siger nej tak til central debatstyring og statsopdragelse.

Men jeg vil gerne gratulere Kristeligt Folkeparti med, at selve beslutningsforslaget i sig selv har været igangsættende for debatten. Så tillykke med det.

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg har altså ærlig talt lidt svært ved at forstå, hvordan ordførerne kan lægge det indhold i forslaget. Det lyder, som om det her skulle være et forslag om centralstyring og statsdirigering af debatten, og at det, der falder ved siden af, ikke må debatteres. Det er jo overhovedet ikke det, der ligger i forslaget fra Kristeligt Folkeparti. Det er såmænd bare et forslag til overhovedet at styrke debatten om værdier i vores samfund, ikke andet, ikke et forslag om styring i nogen retning.

Jeg synes, Kristeligt Folkeparti har ret i den pointe, at debatten om værdierne i vores samfund simpelt hen fylder for lidt i øjeblikket. Vi er alt for økonomifikserede, det hele drejer sig om kroner og øre, det hele drejer sig om at race af sted og få højst muligt privatforbrug, og der er alt for lidt tid til at dvæle ved, hvad der er de egentlige værdier i livet, som også burde spille en meget større rolle for lovgivningen herinde.

Nogle siger, at sådant noget skal man ikke lovgive om, og det kan måske være rigtigt nok. Men vi træffer jo alligevel hele tiden beslutninger herinde, som har betydning for, hvilke værdier folk har mulighed for at bruge deres liv på.

Tag debatten om orlovsordninger. Skal man udvide mulighederne for, at forældre kan være sammen med deres børn på gode børnepasningsorlovsordninger, eller skal man skære ned? Jamen der ligger jo et værdigrundlag bag, et værdigrundlag om, at det er vigtigt, at folk har den mulighed for at være noget mere sammen med deres børn.

Det er vi nogle partier, der mener, og derfor støtter vi den form for lovgivning. Andre kan have andre synspunkter. Men jeg synes, vi også bør mødes i en debat om værdier og ikke kun om kroner og øre.

Det er derfor, SF støtter forslaget her om at nedsætte sådan en kommission. Vi ser gerne øget debat i samfundet om livsværdier.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil blot spørge hr. Lunde, hvor han har det majestæts-vi fra, når han siger, at »vi« er alt for økonomifikserede.

Jeg går ikke ud fra, det gælder SF, men jeg vil da gerne høre fra hr. Lundes mund, om det gælder SF.

Hvem er det, han beskylder? Vi betragter i vort parti penge som et middel og ikke som et mål, men der er altså mange gode ting, som ikke kan lade sig gøre uden midler.

Hvem er det, der er økonomifikseret? Jeg kender ikke ret mange af mine kolleger, der lægger hovedvægten på det. De kolleger, jeg samarbejder med i salen, i udvalg, i min parti-gruppe, altså netop kolleger fra alle partier, har ikke de tanker, som hr. Lunde her tillader sig at sige, »vi« har. Som om det var hele Folketinget minus SF. Er der sådan, det skal forstås?

(Kort bemærkning).

Jes Lunde (SF):

Jeg må sige til hr. Melchior, at jeg nu stadig væk mener, at kritikken af at være for økonomifikseret stort set gælder hele Folketinget.

Lad mig give et konkret eksempel på det. Finansministeriet lavede for nylig lavede en rapport, der hedder »Arbejde og Service«, hvis grundtanke var, at hvis vi ville opretholde muligheden for materiel fremgang, have gode muligheder for forbrugsstigninger, så skal vi arbejde noget mere, så er det den vej, vi skal. Det er da et synspunkt, man kan have. Det er da et synspunkt, man kan have. Man kan lægge ind i analyserne, at hvis vi gør sådan og sådan, så har vi mulighed for at udvide privatforbruget

med 20-30 pct. i løbet af de næste 20 år. Det mål kan man da have, det er da legitimt. Men det er ikke mit, det er ikke SF's.

Vi synes, der er behov for en debat om andre værdier. Vi synes ikke lige præcis, det er en videreudvikling i et hastigt tempo af det private forbrug, der er målet. Vi tror ikke på, at lykken nødvendigvis ligger der. Vi vil gerne have, at andre kvaliteter, f.eks. sådan noget som mulighed for orlov til børnepasning, bedre muligheder for at være noget for sin familie, fylder noget mere.

Der er det, jeg synes, der er for mange partier herinde, der er for økonomifikeret og tænker for lidt på at debattere værdier. Hvis hr. Melchior føler sig ramt af kritikken og synes, den er uretfærdig, så ser jeg meget gerne et forslag fra CD, der trækker i samme retning.

CD støttede i øvrigt også, at vi tog hul på orlovsordningerne i sin tid, skal jeg sige, og det var jeg glad for.

(Kort bemærkning).

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil godt sige til hr. Arne Melchior, at jeg fuldt ud har respekt for, at der er partier også blandt dem, der stemmer nej til vores forslag om at nedsætte en værdikommission, som lægger vægt på værdidebatten. Den har Kristeligt Folkeparti og de partier, som støtter vores forslag, bestemt ikke patent på, og heldigvis for det. Jeg tror, at alle partier er optaget af den.

Så vil jeg godt sige til fru Esther Larsen, som lægger vægt på, at værdidebatten ikke skal være statsstyret, at jeg i øvrigt synes, det er tankevækkende, at de partier, som om lidt stemmer ja, i hvert fald ifølge betænkningen, til vores beslutningsforslag, er partier, der spænder helt fra Enhedslisten og SF til Dansk Folkeparti og Det Konservative Folkeparti. Det viser jo i virkeligheden blot dette ene, at det, de partier er enige om, er, at værdidebatten er vigtig, og at en værdikommission kan bruges som et redskab i den værdidebat, for vi fem partier er sandelig ikke enige om, hvilke værdier det grundlæggende er, der skal præge vort samfund, selv om vi da bestemte kan finde nogle fællesnævne. Men vi har det udtrykte ønske, at der er brug for en kommission, vi kan også kalde det noget andet, som er med til at give debatten et spark præcis sådan, som f.eks. Det Ethiske Råd har været det i de spørgsmål, der vedrører livets begyndelse og livets afslutning.

Fru Esther Larsen er vel ikke af den mening, at Det Ethiske Råd styrer den etiske debat herhjemme? Jeg vil sige snarere tværtimod; Det Ethiske Råd har netop været med til at skabe en masse debat om vigtige etiske spørgsmål.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Tak til hr. Jes Lunde for svaret. Men jeg kunne altså ikke forstå det på anden måde, og det tror jeg heller ikke nogen andre kan, end at hr. Jes Lunde stadig væk mener, at flertallet af Folketingets partier og medlemmer er økonomifikerede. Jeg mener ikke hr. Lunde med de ord, han sagde her, gav noget bevis på eller bare sandsynliggjorde, at det forholder sig sådan. Det er en tom påstand, og jeg tror ikke hr. Lunde, om han så fik en times taletid, ville kunne påvise det.

Tværtimod viste han jo netop, hvor umuligt det er med en værdikommission, fordi han talte om, at nogle vil arbejde mere for at kunne opnå noget mere på den økonomiske side. Ja, det kan være en værdi for nogle mennesker på nogle tidspunkter af deres liv, måske hele deres liv. Det kommer an på, hvilke familieforhold de har, hvilke hobbyer, hvilken mentalitet og hvilket temperament de har. Det må man da overlade til den enkelte. Det kan en kommission ikke tage stilling til.

Men jeg vil altså hævde, at jeg har flertallet af Folketinget bag mig, når jeg siger, at vi ikke betragter livet hovedsagelig ud fra en økonomisk synsvinkel.

(Kort bemærkning).

Peter Duetoft (CD):

Det, der provokerer mig herop, er hr. Jes Lundes sidste eksempel, at der er kommet en eller anden rapport om arbejde kontra velfærd, og hvad ved jeg.

Er diskussionen om de fremmede ikke en værdidiskussion? Er diskussionen om racisme ikke en værdidiskussion? Er kampen for, at en udsat gruppe som de sindslidende skal have det ordentligt, ikke en værdidiskussion? Der er værdidiskussioner en masse også i Folketinget og også mellem Folketingets partier.

Jeg er enig med hr. Jes Lunde i, at vi sagtens kan prioritere det højere, og jeg vil godt opfordre hr. Jes Lunde til at gå i sin forgænger, hr. Steen Gades, fodspor. Jeg har rundt om i landet nærmest haft en turnéperiode med hr. Steen Gade, hvor vi i offentlige møder fik en værdi-

diskussion og ikke det der gammeldags ævl og kævl mellem højre og venstre.

Lad os prøve det, men det er da ikke kommission, der skal være dynamoen. Det afgørende er da, at hr. Jes Lunde og de 178 andre medlemmer af Folketinget selv aktivt går ud i den diskussion og prioriterer den diskussion. Det skal en eller anden kommission da ikke komme og fortælle os. Det er da noget, vi skal gøre selv, og jeg mener faktisk, der er mange, der gør det, men lad os tage handsken op. Lad os klare det, så kan vi få værdidiskussioner.

(Kort bemærkning).

Søren Hansen (S):

Jeg vil gerne erklære mig helt enig i de to indlæg, som hr. Arne Melchior har haft, fra den ene ende til den anden. De rammer meget, meget præcist ned i diskussionen, både når det drejer sig om at tilslutte sig ønsket om at få emner af den type, der er nævnt her, debatteret, men altså også, når det drejer sig om en afstandtagen fra at få en kommission nedsat.

Jeg vil sige, at dette hus er jo i og for sig kommissionen, så vær nu ikke så ked af det, når forslaget her ikke nyder fremme.

Jeg kan ikke erindre en eneste debat i denne sal, i dette hus, som ikke er en del af debatten om livsværdier. Flygtninge er nævnt, kulturpolitikken, arbejdsmarkedspolitikken, miljøpolitikken osv. Det har alt sammen noget med værdierne at gøre, og det er jo ikke sådan, at de debatter, der føres herfra, er hermetisk lukkede for befolkningen. Pressen skriver jo dog indimellem om dem, radio og fjernsyn kolporterer vore synspunkter og holdninger videre.

Så vær ikke så ked af det, men lad os herfra sørge for, at debatten om værdierne glider videre fra denne stol og ud til befolkningen.

Formanden:

Så er det hr. Jann Sjørnsen for en kort bemærkning, derefter hr. Frank Dahlgaard, og så nærmer vi os nok ordførerrækken igen, tror jeg.

(Kort bemærkning).

Jann Sjørnsen (KRF):

Jamen jeg er ikke specielt ked af det, for jeg jo enig med hr. Søren Hansen i, at Folketinget på sin vis godt kan betragtes som en værdikommission. Det kan familien, der sidder derhjemme omkring køkkenbordet og diskuterer forskellige livsspørgsmål, også. Der er faktisk mange små værdikommissioner.

Om vi skal have en værdikommission eller ej drejer sig ikke om, hvem der vil diskutere værdier eller ikke vil. Det vil vi alle sammen, det gør vi alle sammen, her er jeg helt enig med hr. Søren Hansen. Men kernen i diskussionen er, om man tror på, at værdikommissionen kan være et godt redskab til at fremme værdidebatten.

Det kan man så tro på eller lade være at tro på. Vi tror fra Kristeligt Folkepartis side, at det vil være godt med en værdikommission, der her på tærsklen til årtusindskiftet kunne sætte fokus på de immaterielle værdier, de menneskelige værdier, som er så utrolig vigtige byggestene i vort samfund, hvor vi meget ofte fra Kristeligt Folkepartis side, men også fra andre politiske partiers side og også her i salen, let bliver optaget af det økonomiske alene. Der skal jeg tage mig selv med. Jeg skal ikke sige, det er de andre partier, der kun gør det, jeg tager mig selv med i den sammenhæng.

Lad os dog få den brede værdidebat og lad en værdikommission være den, der kan kickstarte debatten.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Hvad er det for noget sniksnak, at vi har en hel masse værdidebat? Det er i meget høj grad økonomi. Det er økonomisk vækst, det er nationalproduktets stigning, det er, at vi må have en større arbejdsstyrke. Det handler jo lige præcis alle de rapporter, der kommer på bordet, som det store flertal i Folketinget tager op og diskuterer, om og alt for lidt om de andre værdier, alt for lidt.

Jeg har læst utallige interview med forhenværende politikere eller aldrende politikere, som siger, når de bliver spurgt, om der er noget, de ville have gjort anderledes i deres liv, at de skulle nok have brugt mere tid sammen med deres børn. Dér sent i livet kommer erkendelsen af, at der måske var nogle andre værdier.

Det var måske lidt smart, hvis vi fik den debat også herinde i Folketinget, så vi kunne slippe for noget af det hykleriske snak, der er kommet fra CD's ordfører.

Formanden:

Hr. Nødgaard som ordfører.

Poul Nødgaard (DF):

Den store debat, det her forslag giver anledning til, tager jeg som et udtryk for, at det rører ved

noget meget, meget centralt, og det er netop også det, der har været meningen med forslaget.

I Dansk Folkeparti støtter vi Kristeligt Folkepartis forslag. Det har vi gjort fra den første dag, det blev fremsat, og vi har også haft forskellige samtaler med Kristeligt Folkeparti om forslaget, ud over hvad der står i selve bemærkningerne til forslaget.

Det her skal ikke forstås sådan, at Det Etske Råd, Børnerådet og andre, der arbejder for gode tiltag i det danske samfund, sættes til side. Jeg betragter værdikommisionen som et vigtigt supplement til det, der allerede foregår i øjeblikket i et, kan vi jo godt sige uden at støde alt for mange, ret rodløst samfund. Jeg tror, det vil være utrolig godt, at nogle af de tanker og ideer, der ligger bag en værdikommision, bliver bragt til udførelse.

Lad mig henvise til, det har i øvrigt slet ikke været fremme, og det er egentlig mærkeligt, at man i Norge har en værdikommision, og efter de oplysninger, jeg har fået, har den arbejdet utrolig godt i det par år, den har virket. Lad os håbe og tro på, at hvis nu ellers Folketinget kunne besinde sig til at trykke på de grønne knapper, kunne vi få sådan en værdikommision til at arbejde på samme gode grundlag, som den gør i det norske samfund.

Med disse ord vil vi anbefale alle at trykke på de grønne knapper. Uanset hvad man har skrevet i betænkningens bidragene og hvad man har været imod, så håber jeg på, at man nu kommer til besindelse og stemmer ja til dette udmærkede forslag.

Kim Behnke (FP):

Da beslutningsforslaget fra Kristeligt Folkeparti var til første behandling, gik jeg faktisk fra salen med et lidt dårligt indtryk, for det lød, som om der kunne skabes flertal for at etablere en værdikommision i Danmark. Det vil for mig at se være en ganske forfærdelig udvikling, for lige præcis det, der drejer sig om det enkelte menneskes egne værdier, moral osv., er det sidste, det sidste, vi mennesker har tilbage. Det er det sidste rum, vi har tilbage, hvor den offentlige sektor ikke blander sig.

Fra længe før vi bliver født, allerede mens graviditeten pågår, går staten ind og regulerer og bestemmer. Under fødslen, efter fødslen, børnehaven og hele vejen op igennem livet er staten inde og bestemme over og regulere vores tilværelse. Ja, selv, når vi ønsker at dø, bestem-

mer staten, om vi må dø, hvornår vi må dø, og til sidst også, hvor vi skal begraves. Det eneste rum, der er tilbage for os mennesker, det er vores egen samvittighed, vores egne værdier, vores egen moral.

Man er jo nødt til at stille spørgsmålet: Hvis man nedsætter sådan en værdikommision, hvad skal formålet så være? Blandt mange af tilhængerne siger man, at det er for at skabe debat. Det er altså ud fra en eller anden forventning om, at der kommer mere debat i det danske samfund om værdier, fordi der bliver nedsat en kommision. Der er intet historisk belæg for, at noget sådant skulle blive tilfældet.

Nej, tværtimod så sker der jo det, at den værdikommision vil blive reference for pressen, for medierne. Hver eneste gang man i en TV-Avis eller en aktualitetsudsendelse skal bruge en eller anden, ja, så henter man et medlem af den værdikommision ind, som så kan sidde med løftet pegefingert og med rynkede øjenbryn og kigge på befolkningen og sige: »Ja, det er de rigtige værdier«. På nøjagtig samme måde som Det Etske Råd bliver misbrugt til at være sandhedsvidne, på samme måde som de repræsentanter, der sidder i Dansk Udenrigspolitisk Institut, bliver brugt som sandhedsvidner om alt muligt rundt omkring i verden. Så den værdikommision vil ikke bare være med til at skabe debat, den vil også blive et omdrejningspunkt, og det er der, kæden hopper af.

Kristeligt Folkeparti har været ærligt nok til at sige, at inspirationen kommer fra Norge. I Norge kan man se, hvor galt det kan gå, for den værdikommision, der sidder i Norge, har nemlig udviklet sig fra at skabe debat til at producere propaganda. I Norge er det ikke blot et spørgsmål om, at man ønsker at sætte en debat i gang, nej, man er gået i gang med målrettet statspropaganda af værste skuffe, og det er ikke sådan, at man bare indrykker annoncer i aviser osv., nej, det er helt ned på mælkekartonen, så når børnene sidder om morgenen og spiser deres cornflakes eller havregryn, så står der en mælkekarton foran dem med budskaber fra værdikommisionen om, hvad der er et korrekt levned. Den form for propaganda er aldeles urimelig og hører ikke hjemme i et moderne samfund som det danske.

Hvad er det, man ønsker at opnå? Ja, man ønsker at lave en facitliste over, hvad der er god moral, hvad der er gode værdier, og hvad der er korrekt menneskelig adfærd. Så ønsker man at indgyde de borgere, som har et andet sæt

værdier, som har en anden moral, dårlig samvittighed. De skal sidde og føle sig flove over, at de ikke mener det samme som det, der står på mælkekartonerne, som det budskab, der prædikes af staten.

Derfor skal vi ikke have en værdikommission, for det skal nemlig være sådan, at både hr. Jann Sjursens moral, etik og værdinormer er lovlige i samfundet, men det skal Kim Behnkes, hr. Jensens og fru Petersens også være, for det, der gør et samfund til et samfund, er, at der en sum af forskellige værdier, og så sandelig ikke, at der hænger et billede på væggen, som vi alle sammen tilbeder.

Derfor vil det være sådan, at Fremskridtspartiet stemmer nej til forslaget, og vi glæder os over, at det, der var tilløb til under første behandling, nemlig at forslaget kunne blive vedtaget, ikke længere vil blive tilfældet.

Forslaget bliver forkastet, og så fortsætter værdidebatten i Danmark, både for hr. Jann Sjursen, for Fremskridtspartiet, for resten af Folketinget og for resten af den danske befolkning, hvor alle synspunkter er velkomne, og hvor alle synspunkter er lige velkomne.

Arne Melchior (CD):

Jeg vil ikke undlade at fortælle en gammel anekdote, og den adresserer jeg til hr. Jes Lunde og til hr. Frank Dahlgaard.

Det var i 1. klasse, hvor læreren fortalte om verdens skabelse og om det første menneskepar, Adam og Eva, og da han var kommet så langt, sagde han patetisk: »Og fra dette første menneskepar nedstammer vi så alle sammen.« Så bad lille Ole om ordet, og så sagde han: »Hr. lærer, min far siger ellers, at vi stammer fra aberne.« Hvorpå læreren sagde: »Du kan hilse din far og sige, at han gør måske nok, men jeg altså ikke, hold mig udenfor.«

Sådan vil jeg sige til hr. Lunde og til hr. Dahlgaard. Hr. Dahlgaard var også oppe med, at vi taler jo alt for meget om økonomi, og at der hele tiden ligger økonomi og lurer under det. Jeg tror, det er en selverkendelse, vi hører her. Det er en slags Oxfordmøde, og det må stå for de to herrers egen regning.

I skolegården råbte man i gamle dage: Det, man siger, er man selv. Jeg vil frabede mig på et antal kollegers – jeg har ikke lavet nogen gallup og ikke nogen afstemning – og egne vegne at blive indrulleret i det. Jeg kan da ikke tænke mig, at de to herrer har så små og så snævre tanker, at de kun kredser om økonomi hele ti-

den, for så vil jeg synes, det var synd for dem, og jeg har faktisk regnet dem højere, og det vil jeg også gerne blive ved med.

Det var smukt af fru Ester Larsen at gratulere Kristeligt Folkeparti med ved dette forslag at have skabt en yderligere værdidebat, og det kan vi da aldrig få for meget af. Det er helt i orden. Men som jeg forstår Venstres tale og stemmeafgivning, så ser de på samme måde på det, som vi gør i CD, nemlig at det vil være en indsnævring af debatten at lave en kommission, for så kan så mange andre sige: Nå, men det har vi jo en kommission til, lad dem bare sidde og brydes med det.

Lad være at putte det levende, pulserende liv ind i en komité, i et udvalg med så og så mange medlemmer, som skal være færdige på det og det tidspunkt. Lad være med det, det gavner ikke det, man gerne vil gavne.

(Kort bemærkning).

Frank Dahlgaard (KF):

Nu drejer debatten sig jo ikke om, hvorvidt hr. Arne Melchior har andre værdier end økonomi og materielle ting, eller om jeg har det, eller om hr. Jes Lunde har det. Det drejer sig jo bredt om befolkningen, og der er det altså i hvert fald mit indtryk, at det ville være sundt, hvis der i den offentlige debat kom andet frem end lige om materielle ting, nationalproduktets vækst og arbejdsstyrkens sammensætning.

Et eksempel, hvor jeg i hvert fald ikke husker, men måske er det forkert, at CD eller hr. Arne Melchior har været oppe, er den aktuelle debat om regeringens sundhedsprogram. Levetiden skal forøges. Vi skal holde op med at ryge. Vi skal ikke drikke så meget alkohol. Vi skal motionere mere. Vi skal ikke spise fed mad.

Hvorfor i alverden skal folk holde op med at ryge, hvis de kan lide det, når blot de ikke generer andre? Hvorfor skal de ikke spise, hvad de har lyst til? Hvorfor skal de ud og ståse rundt på motionsstierne, hvis de hellere vil sidde med et glas rødvin og drikke end gå. Det skal vi da ikke blande os i. Hvorfor skal vi have den højeste levealder i hele verden? Og hvorfor er det så bekymrende, at vi dør 5 år før andre, hvis livet har en større kvalitet?

Hele den debat har overhovedet ikke været inde i sundhedsprogrammet. Det kører bare på tallene i statistikkerne. Jeg tror, at en sundhedskommission, som jeg gerne ville have fik en anden betegnelse, kunne løse op for sådan en debat, som er tiltrængt.

Jann Sjursen (KRF):

Jeg vil godt sige tak til alle partierne, både til dem, der har været for, og til dem, der har været imod, for jeg synes, alle har været med til at skabe en god debat og også en værdidebat om nedsættelsen af en værdikommission.

Jeg vil blot bemærke til den debat, der har været om vores fokusering på økonomi, at efter min opfattelse bliver mange beslutninger truffet ud fra økonomiske beregninger, nogle vil somme tider sige kolde beregninger. Jeg tror, det var hr. Jes Lunde, der nævnte eksemplet med orlovsordningerne, og jeg må sige, at hvor rigtig mange familier jo rent faktisk valgte tid til børn, ja, så blev den mulighed lige pludselig udhulet, fordi konjunkturerne nu gik i en anden retning, og så var det ikke så godt, hvis forældre valgte tid til børn. Så jeg tror ikke, vi kommer uden om, at mange beslutninger træffes på baggrund af kroner og øre og ikke så meget på baggrund af, hvad det er for nogle menneskelige værdier, vi kan skabe i vores samfund.

Så vil jeg godt sige til hr. Kim Behnke, at jeg synes, det var groft fordrejet, når man spændte værdikommissionen for et statspropaganda-apparat. Det mener jeg ikke vil være tilfældet i Danmark, og jeg mener heller ikke, det er tilfældet i Norge, sådan som den norske værdikommission fungerer.

Hr. Kim Behnke var selv inde på spørgsmålet om Det Etske Råd, som han åbenbart mente var for meget i fokus. Men kendsgerningerne er jo, at Det Etske Råd jo ikke bare er én masse, Det Etske Råd taler ikke bare med én stemme. Der er ganske ofte både flertals- og mindretals-udtalelser, og de kan endda være differentieret ud over det.

Så det, som Det Etske Råd har været medvirkende til, og som en værdikommission med de mulige bud, den kunne give på fremtidige værdier, vi kunne komme frem til, kunne være med til, er stadig væk at fremhæve nogle nuancer, som også kunne være ganske gode for debatten.

Afslutningsvis vil jeg da med fru Ester Larsen glæde mig over, at uanset vores forslag ikke bliver vedtaget om lidt, så er jeg da helt enig i at dele glæden over, at forslaget i sig selv har skabt en debat om de grundlæggende værdier, som betyder noget for os som enkeltpersoner, men også for os som samfund. Jeg håber, at Tingets partier kan fortsætte den debat og også vil sætte fokus på den i relation til de mange lovforslag, som vi kommer til at be-

handle også i en ny folketingssamling, når den måtte komme.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslaget til folketingsbeslutning forkastedes, idet 34 (KF, SF, DF, EL og KRF) stemte for, 78 (S, V, CD, RV og FP) imod.

Den sidste sag på dagsordenen var:

10) Forespørgsel nr. F 56:**Forespørgsel til statsministeren:**

»Hvad kan statsministeren oplyse om den indenrigs- og udenrigspolitiske situation?«

Af Ole Løvig Simonsen (S), Anders Fogh Rasmussen (V), Helge Adam Møller (KF), Jes Lunde (SF), Kristian Thulesen Dahl (DF), Peter Duetoft (CD), Jørgen Estrup (RV), Frank Aaen (EL), Kim Behnke (FP) og Jann Sjursen (KRF). (Forespørgslen anmeldt 6/5 99. Fremme af forespørgslen vedtaget 12/5 99).

Formanden:

Ordføreren for forespørgerne, hr. Jacob Buksti.

Begrundelse**Jacob Buksti (S):**

Traditionen tro har Folketingets partier her ved afslutningen af denne samling bedt statsministeren redegøre for den indenrigs- og udenrigspolitiske situation, og jeg er sikker på, at alle ser frem til at høre statsministerens redegørelse og i forlængelse heraf debattere den politiske udvikling gennem det seneste år og de udfordringer, vi står over for i den kommende tid.

Besvarelse**Statsministeren (Poul Nyrup Rasmussen):**

I dag tager vi så fat på den sidste afslutningsdebat i Folketinget i dette århundrede, i det 20. århundrede. Det er en mærkelig fornemmelse. Vi kan jo ikke konstatere, at vi mennesker i Europa entydigt er blevet klogere eller entydigt